

Regiocongres Holland Rijnland strijkt neer in Hillegom

Als locatie voor het elfde regiocongres koos Holland Rijnland het Fioretti College in Hillegom. Op woensdagavond 13 februari kwamen hier raadsleden, wethouders en burgemeesters bijeen om zich te laten informeren, inspireren en vooral ook om elkaar te ontmoeten. Voor alle deelnemers stond een uitgebreid buffet klaar, verzorgd door Hof van Sijthof, waar mensen werken met een beperking.

Nadat het zaallicht van de theaterzaal van het Fioretti College dimde, startte een animatiefilm (nu ook te bekijken op onze website) die beknopt de meerwaarde van Holland Rijnland uiteenzette. Daarna was het woord aan Arie van Erk. Als burgemeester van de ontvangende gemeente Hillegom, heette hij de deelnemers van het congres welkom. 'Bemoedigend voor de samenwerking', beoordeelde Van Erk de ruime opkomst in de theaterzaal van de school. 'Net als in het samenwerkingsverband Holland Rijnland, zoekt deze school verbinding met de buitenwereld. Hier worden ondernemers in de dop opgeleid, passend bij ons dorp. Ervaar het zelf, en kom na vanavond vooral nog een keer terug voor een fietstocht door het landelijk gebied.'

Daarna was het woord aan avondvoorzitter Tseard Hoekstra, chief information officer voor de Leidse Regio en voormalig lid van het Dagelijks Bestuur van Holland Rijnland. Als eerste weersprak hij de stereotypering dat het samenwerkingsverband een afstandelijk orgaan is dat beslissingen neemt voor gemeenten. 'Holland Rijnland is niet een ander, dat zijn wij samen met elkaar. Met z'n allen geven we hier invulling aan. Deze avond sluit hier mooi op aan, met twee doelen: We laten ons gezamenlijk inspireren op de inhoud én we ontmoeten mensen die we wellicht niet vaak spreken, maar waar we wel veel mee delen.'

'Pak op waar regionale aanpak meerwaarde heeft'

In vogelvlucht blikte Lenferink terug op zestien jaar regionale samenwerking. 'De Bollenstreek en de Leidse regio gingen in 2003 niet vanzelfsprekend samen', memoreerde hij. 'Het ging gepaard met geruzie, gezeur en gedoe. Maar in de loop der jaren verbeterde het overleg en ontmoetten we elkaar echt. Inmiddels hebben we al veel bereikt. Met ons Regionaal Investeringsfonds kwamen veel projecten van de grond, initiatieven die anders nooit waren gerealiseerd. Denk aan de Rijnlandroute met een totale investering van 900 miljoen. Onze investering genereerde een veelvoud aan gelden vanuit het rijk. Dat geldt ook voor nieuwe, snelle OV-verbindingen tussen het oosten en westen van de regio en tientallen groenprojecten. Wat we nu nodig hebben, is een goed plan voor de toekomst. Het succes van de nieuwe Regionale Agenda hangt af van concrete doelen. We moeten die punten en ambities oppakken waarbij een regionale aanpak meerwaarde heeft.'

Vervolgens introduceerde Hoekstra de eerste spreker van de avond. Jan Dirk de Jong is lector jeugdcriminaliteit en integrale aanpak aan de hogeschool Leiden. In drie boeken van zijn hand behandelt hij onder meer opvallend delinquent gedrag onder Marokkaanse jongeren, de straatcultuur, de functie van rolmodellen en de regierol die de gemeente hoort te nemen. De Jong startte met twee foto's die het verschil illustreerden tussen overlast veroorzakende jongeren van vroeger en nu. De eerste foto uit de jaren 80 toonde een groepje blanke jongens die, gewapend met kettingen, uitdagend de camera inkijken. Op de tweede foto staat een groepje Marokkaanse jongens weggedoken in hun jas, hun rug naar de fotograaf gewend. 'Was de groep rotjongens van vroeger vooral een sociaal verschijnsel, tegenwoordig is het vooral etnisch van aard. En zoals de foto ook suggereert, voelen de jongeren van nu zich ook buiten de samenleving staan.'

De Jong illustreerde zijn verhaal aan de hand van Reggie, een Antilliaanse jongen. 'Waarom heeft deze jongen behoefte, naast voeding, onderdak en veiligheid?', vroeg hij de zaal. Vele antwoorden volgden, maar volgens De Jong komt het vooral neer op zaken als: gezien worden, bij de groep horen en een gevoel van er toe doen. 'Het heeft vooral met erkenning te maken. Hoewel jeugdcriminaliteit de laatste jaren daalt, zien we dat probleemgevallen steeds jonger worden. Overlast komt voort uit een nieuw soort verslaving, de hang naar status op straat. De criminaliteit verhardt ook. Kijk maar naar

de recente berichten over de zogenaamde Mocro-maffia. Er ontstaat een generatie die schijt heeft aan alles. Geweld is normaal, status belangrijk en vermogenscriminaliteit begrijpelijk.'

Volgens De Jong zijn jongeren die met hun rug naar de maatschappij staan vatbaar om het verkeerde pad op te gaan. 'Allochtone jongeren hebben eerder dat gevoel', vervolgt De Jong. 'Als je daar een licht verstandelijke beperking bij op telt, op verlangen naar macht en erkenning, heb je al gauw iemand die vatbaar is voor crimineel gedrag. Het kost veel moeite om uit zo'n situatie te stappen.'

En ook al krijgt een jongere op een gegeven moment een rustiger leven, de kans op terugval is volgens De Jong groot. De rol van een buddy die hem zowel streng als liefdevol bijstaat, is enorm belangrijk. Net zoals het perspectief op verbondenheid met de samenleving. Een onderzoek onder de doelgroep, uitgevoerd door de Erasmus Universiteit, bevestigt dat de invloed van de groep op straat vaak tot ongewenst gedrag leidt, terwijl de rol van een buddy het tegenovergestelde verricht.

Maar wat is dan de rol van de gemeenten in de aanpak van jeugdcriminaliteit? 'Nodig is een integrale goede samenwerking in de regio', vertelt De Jong. 'Het is ingewikkeld om hier goed op te regisseren, Het meest succesvol zijn die gemeenten die het sociale domein en het veiligheidsdomein weten samen te brengen. Probleem is soms dat verschillende gemeenten naar elkaar verwijzen voor financiering en zorg. Het gevoel heerst dat ze niet de problemen van buurgemeenten willen oplossen. Terwijl het probleem juist regionaal is', besloot De Jong.

Tijdens de pauze van het Regiocongres konden deelnemers in gesprek gaan met bestuurders over de opgaven uit de regionale agenda van Holland Rijnland, te weten: Een kansrijke regio voor de Jeugd, Een regio voor iedereen, Aantrekkelijke leefomgeving, Sterke regionale economie, Energie-neutrale regio, Bereikbare regio. In de bijlage leest u welke discussies hier werden gevoerd en wat voor opmerkingen en adviezen we hebben meegenomen.

Na de pauze was het woord aan Jaap Modder, expert stedenbouw en ruimtelijke ordening. Hij startte met een goed en slecht nieuwsbericht voor de regio. 'Het goede is dat er hier genoeg geestdrift is voor samenwerking op het terrein van ruimtelijk ordening. Het slechte is dat er eigenlijk weinig sterke voorbeelden zijn. De meest succesvolle regio's weten het ruimtelijke thema aan het economische te koppelen. Vaak zie je bij de wat eigengereide regio's, dat de slagkracht groot is. Hier krijgen ze vaak veel voor elkaar. Tegelijkertijd is de kans op mislukken ook groot.'

Blauwe banaan

Volgens Modder heeft Nederland een probleem met regio's. 'Terwijl in Frankrijk het samenwerken op regionale schaal heel gewoon is, heeft Nederland – het land van Thorbecke – nog steeds moeite met deze vierde bestuurslaag', vervolgde hij. 'Toch is er zeker toekomst voor regio's in ons land. De schaal is goed voor bestuurlijke samenwerking. In de uitvoering zijn we ook al ver gevorderd, het lukt alleen nog niet zo om dingen te bedenken.'

Op een kaart van Europa toonde Modder vervolgens de blauwe banaan, een band beginnend in Milaan die zich via Oostenrijk, het Duitse Ruhrgebied over de Nederlandse Randstad naar Londen een kromme weg baant. 'In deze banaan bevindt zich het meest verstedelijkte, welvarendste, best opgeleide en innovatiefste deel van Europa. In deze zes procent van het grondgebied speelt zich dertig procent van de Europese economie af. Daar liggen wij dus middenin. Wij zouden dus in staat moeten zijn om onze opgaven te realiseren.'

Volgens Modder voeren drie thema's de boventoon in de ruimtelijke ordening van dit moment: de woningmarkt, bedrijfslocaties en energie. 'Om op deze terreinen stappen te zetten, moet je out of the box kunnen denken. Combineer woningbouw bijvoorbeeld met de klimaatopgave, door gebruik te maken van houtbouw. Hout is immers een energieneutraal product. Of probeer de ban op buitenstedelijk bouwen te verbreken, met kleine zelfvoorzienende communities in landelijk gebied. Dat geldt ook voor bedrijfslocaties. Gemengde woon- en bedrijfsvormen zouden mogelijk moeten worden

gemaakt. Denk ook meer na over locaties. Zo is het logischer om grote transporteurs bij grote logistieke punten samen te brengen, zoals Schiphol. Het gebied Holland Rijnland is onderdeel van één groot stedelijk complex, van Amsterdam-Schiphol-Leiden-Rotterdam. Ga dus in gesprek over de regiogrenzen heen. De metronetwerken van de metropoolregio's Amsterdam of Rotterdam houden bijvoorbeeld nu op bij die grenzen. Dat is onlogisch en inefficiënt.'

Aan het eind van zijn betoog vulde Modder samen met de zaal een SWOT-analyse in voor de regio Holland Rijnland. Het complete overzicht leest u terug in de bijlage.

Het slotwoord was aan Henri Lenferink. 'Het was goed om elkaar te spreken. Qua nieuwe agenda zijn we er misschien nog niet, maar het hoeft gelukkig ook niet compleet te zijn. Je moet vooral die thema's oppakken waarin je meerwaarde kunt bereiken. Samen praten we daar verder over.'